

Zpravodaj

Východočeské pobočky
České společnosti ornitologické
při Východočeském muzeu v Pardubicích

- Úvodem
- Činnost ve správních řízeních za rok 2020
- Zpráva o hospodaření VČP ČSO v roce 2020
- Výsledky akce Pták roku 2020
- Vyšel Panurus 29/2020
- Rušení hromadných akcí z důvodu pandemie Covid-19

76
2021

ÚVODEM

Loňské listí měkce šustí pod nohama a ještě téměř holé větve se vzpínají k zářivě modrému nebi. Čerstvé zelené lístky se sice teprve choulí přitisknuty k větvičkám, ale prosvětleným lesem lze na obnaženém nebi snáze zahlédnout siluetu luňáka červeného, který hlídkuje poblíž hnízdiště a jehož bystrému oku má přítomnost nezůstala skryta. V lese je ticho, které ruší jen občasné hlas krkavců (ti také hlídají poblíž hnízda, v němž již vykukují skrze okraje čerstvé letky mláďat) a občasné típnutí sýkor či brhlíků. Tenhle obraz už odněkud znám: *"Vše bylo živé, stromy, tráva i větřík se mnou tančili, hovořili se mnou. Rozuměl jsem písniím ptáků. Svět jevů zakoušených na jistých stupních je zcela živoucí, vzrušující, tajuplný, naplňuje člověka chvějivou bázní a činí jej vděčným a pokorným."* Myšlenky beatnického esejisty a básníka Garyho Snydera jako by zněly ozvěnou v těchto stromech, zde, v polesí U Hanušova nad Komárovským rybníkem v ptačí oblasti Rožďalovické rybníky.

Za celý den jsem potkal mnohem více ptáků než lidí. Krajina je ztichlá a klidná, člověk si všímá i nápadnějšího ticha, skrze lesní velikány neproniká ani obvyklý ruch ze silnic a nebe je dokonale modré, bez bělavých stop od letadel. Psal se duben 2020 a začínal asi nejpodivnější rok našich životů. Nyní otevírá svojí náruč březen 2021, nový jarní příslib už zdobí zahrady u domů, švitoření táhnoucích skřivanů se snáší k zemi podobně jako první teplé sluneční paprsky a situace se opakuje. Zase je vše zavřené, jen tentokrát už svévolně nemůžu ani za hranice katastru.

Minul nás nejpodivnější rok i v pobočkovém dění, tradiční schůze nemohly být uskutečněny, ani další akce s více účastníky, včetně Víkendového výzkumného tábora a zdá se, že i letošní rok bude těžce poznamenán.

Úvodní vzpomínkou na krásu loňského probouzejícího se lesa jsem vlastně chtěl říci, že na vnějších omezeních tolik nezáleží, dokážeme-li vnímat krásu všude tam, kde se nabízí. A považte, že se nabízí téměř všude. Jsme-li omezeni na své vnější svobodě, můžeme ještě stále vyrábět budky, sledovat ptáky na našich krmítkách, číst zajímavé knihy o ptácích a přírodě, napsat příspěvek do Panuru, toulat se předměstím či okrajem vsí, kde můžeme v těchto dnech s trochou štěstí zaslechnout čírikání koroptví kohoutků, sledovat první akrobatické reje čejek nad vodou ztěžklými poli a loukami, začít se opravdu učit těšit se z maličností, z nichž se skládá velký svět. Možná nakonec zjistíme, že zpod tíhy událostí lze vytáhnout na světlo své duše zapomenuté zlaté nugety, které jsme kdysi jako děti třímali v dlaních.

Ptáci jsou přátelé, kteří nám neúnavně, den za dnem, znovu tyto niterné poklady připomínají. Mnohokrát jsem už niterně poděkoval ptákům podobně jako Gary Snyder výše a cítíte-li to podobně, jsme nejen na stejné lodi, ale víme, že příslib návratu do života, v němž je vše v pořádku, je velmi blízko.

Lukáš Kadava

ZPRÁVY Z VÝBORU

Činnost VČP ČSO ve správních řízeních v roce 2020

Stejně jako v předchozích letech byla i loni pobočka aktivní ve správních řízeních. Opět jsme požádali všechny úřady o informování o zahajovaných správních řízeních, které se v širším kontextu týkají ptáků na území působnosti naší pobočky.

Oproti předcházejícímu roku loni klesl počet řízení o povolení výjimky k usmrcování kormoránů a volavek popelavých. Nikoli však proto, že by rybníkáři a rybáři změnil na tuto problematiku názor, ale prostě z toho důvodu, že ve většině případů mají aktuálně platné výjimky. Nadále velmi vysoký je počet řízení, kde se projednává (*čti povoluje*) kácení mimolesní zeleně. Tento trend je viditelný na každém rohu a otázka je, kam až může zajít. Stromy v krajině nejsou potřeba? Patří snad jen do lesa?

Největší kauzou, ve které se pobočka v loňském roce angažovala, byl záměr výstavby ski areálu přímo v ptačí oblasti Orlické Záhoří. V záměru je výstavba samotné sjezdovky, doprovodných zařízení včetně zavlažovacích (zasněžovacích) nádrží. Správa CHKO Orlické hory jako správní orgán prvního stupně v této věci vydala rozhodnutí, kdy podle našeho názoru naprosto nepochopitelně a nezákonně tento developerský projekt povolila. Správa zcela přehlédla argumenty pobočky, když k některým z nich se v odůvodnění svého rozhodnutí vůbec nevyjádřila. Dané rozhodnutí Správy CHKO bylo zcela jednoznačně tendenční a šlo na ruku developerovi. Správa CHKO zcela rezignovala na své zákonné postavení orgánu ochrany přírody a požadavky na ochranu chrástala nebo vranky a jejich biotopů vůbec nezohlednila. Vše výše uvedené nám potvrdilo Ministerstvo životního prostředí, které jako odvolací správní orgán rozhodnutí Správy CHKO Orlické hory zrušilo z důvodu jeho nezákonnosti. Nyní je věc k dalšímu projednání a novému rozhodnutí znovu na stole Správy CHKO Orlické hory. Popsaný případ demonstruje absolutní beznaděj, když spolky snažící se o ochranu přírody musí soupeřit nejen s developery, ale i se státním orgánem, který byl *a priori* k ochraně přírody zřízen!

Další podobný projekt výstavby lyžařské sjezdovky se aktuálně řeší, tentokrát v Dolní Moravě. Zde zatím nebylo rozhodnutí vydáno, musím ale poznamenat, že řízení (na rozdíl od výše popsaného) alespoň probíhá v mezích zákona.

Pokračující gradace hraboše polního vyústila v několik správních řízení ohledně povolení výjimky z ochrany zvláště chráněných živočichů, kteří by mohli hraboše otrávené volně rozhozeným jedem požírat. Krajské úřady v Hradci Králové i v Pardubicích se k této problematice postavily velmi obezřetně a žádnou takovou aplikaci nepovolily. Zde musím poznamenat, že tyto správní řízení probíhaly ohledně území, kde byl dříve prokázán výskyt „hrabošožravých“ zvláště chráněných druhů. Samotný způsob aplikace jedu Stutox rozhozem po povrchu byl paušálně povolen Ústředním kontrolním a

zkušebním ústavem zemědělským. V praxi je tedy možné (a snad i běžné...), že zemědělci jedy povrchově aplikují. Se všemi důsledky.

Pokud byste měli zájem pobožce s agendou správních řízení pomoci, budeme velice rádi. Neváhejte nás kontaktovat!

Jakub Hlaváček

Zpráva o hospodaření VČP ČSO za rok 2020

Příjmy v roce 2020

Příspěvky: 1.000,- Kč

Dary od členů: 4.600,- Kč

Dar na činnost patronátní skupiny na Orlickém Záhoří: 10.000,-Kč

Dar na tisk knihy Ptáci Náchodska: 5.000,-Kč

Sponzorské dary na konferenci: 28.000,-Kč

Grant PA kraje na konferenci: 20.000,-Kč

Prodej literatury: 11.210,-Kč

Grant od Pardubického kraje na Panurus: 18.000,-Kč

Poplatky účastníků ornitologických kurzů na Orlickém Záhoří za rok 2020: 48.501,87,-Kč

Poplatek na kurz na OZ v roce 2021: 2.360,-Kč

Platby přihlášených účastníků na konferenci: 91.280,-Kč

Proplacení pronájmu plošiny na opravu čapího hnízda z MŽP: 7.855,-Kč

Vrácení peněz za pronájem ubytovacího objektu v Kuksu: 4.800,-Kč

Příjmy pobožky celkem: 251.406,87,-Kč

Výdaje v roce 2020

Tisk sborníku Panurus: 26.106,30,-Kč

Dotisk knihy Ptáci Náchodska 1: 21.670,-Kč

Tisk Zpravodaje: 250,-Kč

Webhosting a doména: 2.353,45,-Kč

Poštovné, kancelářské potřeby, nákup známek: 1.564,-Kč

Cestovné: 200,-Kč

Pronájem přívěsu na Orlickém Záhoří: 6.000,-Kč

Ubytování na kurzu na Orlickém Záhoří: 18.190,-Kč

Nákup sítí pro patronátní skupinu Orlické Záhoří: 9.274,65,-Kč

Tisk pobožkového letáku (skládačky): 5.445,-Kč

Návrh kresby na konferenční tašku: 500,-Kč

Členské granty: 4.614,-Kč

Pronájem plošiny na opravu čapího hnízda: 6.655,-Kč (vráceno z MŽP – viz příjmy)

Vrácené peníze za konferenci: 87.640,-Kč

Vrácení části grantu od PA kraje na konferenci: 16.182,-Kč

Vrácení čl. příspěvku ČSO, omylem zasláno v r. 2019 naší pobožce: 300,-Kč

Výdaje pobožky celkem: 206.944,40,-Kč

Hospodářský výsledek za rok 2020: 44.462,47,-Kč

Stav na účtu k 31. 12. 2020: 313.601,50,-Kč

Stav v pokladně k 31. 12. 2020: 11.314,-Kč

Celkem k 31. 12. 2020: 324.915,50,- Kč

Komentář k některým položkám

Platby přihlášených na konferenci – byly v plné výši vráceny, pouze jedna platba ve výši 3.240,-Kč byla odeslána až v roce 2021, takže v roce 2020 ještě figuruje v příjmech a jeden účastnický poplatek ve výši 400,-Kč byl ponechán pobočce jako dar.

Platby od sponzorů konference jsou ještě na účtu pobočky a jedná se o jejich případném ponechání pobočce k využití na jiný účel, nebo jejich vrácení. Zatím byla vrácena pouze část grantu od Pardubického kraje. Část, která byla proinvestována na výrobu letáků (skládaček) byla pobočce ponechána.

Částka ve výši 4.800,-Kč uhrazená za pronájem objektu pro ubytování části účastníků konference uhrazená již v roce 2019, byla v roce 2020 v plné výši pobočce vrácena.

Petrem Kafkou byla realizována oprava podložky pro čapí hnízdo za kterou byl pobočkou proplacen pronájem plošiny ve výši 6.655,-Kč. Následně byla z MŽP pobočce proplacena částka 7.855,-Kč, ve které byly zohledněny práce provedené P. Kafkou. Rozdíl ve výši 1.200,-Kč byl pobočce ponechán jako dar.

Další informace z finanční oblasti

Členské příspěvky – v roce 2020 pobočka neobdržela podíl ze členských příspěvků hrazených členy pobočky ČSO za rok 2019 – zahájeno jednání s ČSO. Vzhledem k tomu, že se v roce 2020 nekonala žádná členská schůze, nemohli ti, kteří jsou pouze členy pobočky, uhradit příspěvek v hotovosti a přibližně polovina členů tak nemá za rok 2020 příspěvek u pobočky uhrazený. S ohledem na vývoj současné situace s nákazou Covid-19 a nejisté situaci s konáním jarní členské schůze v roce 2021 je třeba, aby členské příspěvky za rok 2020 byly uhrazeny na účet pobočky. Členové, kterých se toto týká, obdrží upomínkový e-mail. Rovněž členský příspěvek na rok 2021 je třeba zaslat na účet pobočky pokud možno v nejkratší době. Číslo účtu pobočky: 2501022899/2010. Do zprávy příjemci je třeba uvést vaše příjmení a účel platby (např. členský příspěvek 2020 a 2021).

Prodej pobočkové literatury – jako každý rok, tak i letos vyzývám členy pobočky, aby si zakoupili nové číslo sborníku Panurus, případně čísla starší. V roce 2020 byl realizován dotisk 1. dílu knihy Tomáše Diviše Ptáci Náchodská – Dravci. V současné době jsou tedy k dispozici oba díly této publikace a je možné si je objednávat obvyklým způsobem, přes pobočkový e-mail. Nákup pobočkové literatury je jednou z významných forem podpory pobočky.

Pokud bychom porovnali příjmy z prodeje literatury a z darů od členů s předchozími roky, zjistíme, že v roce 2020 měla pobočka z těchto zdrojů

nejnižší příjmy. Jde pochopitelně o důsledek nemožnosti konat členské schůze, na kterých je převážná část těchto příjmů realizována. Znovu tedy vyzývám členy, aby pobočku podpořili koupí literatury, nebo poskytnutím daru bez ohledu na jeho výši. Toto je prozatím nezbytné, bohužel, provádět prostřednictvím pobočkového účtu, a to do doby, než se vše vrátí k normálu.

V roce 2020 pobočku finančně podpořili tito členové: Hagara Jan 3.000,- Kč, Kafka Petr 1.200,-Kč, Michálek Břeněk 400,-Kč (ponechání konferenčního poplatku pobočce). Těmto dárcům patří poděkování!

Patronátní skupina Orlické Záhoří

Tato patronátní skupina se zabývá výzkumem a ochrannou ptactva v Orlických horách a každoročně organizuje oblíbený kurs pro začínající zájemce o ornitologii. Hospodaření této skupiny je součástí hospodaření pobočky a je vedené na jejím účtu.

Příjmy a výdaje patronátní skupiny Orlické Záhoří v roce 2020

Příjmy:

Poplatky účastníků kurzu: 48.501,87,-Kč

Dar od Malínský Radovan: 10.000,-Kč

Celkem příjmy: 58.501,87,-Kč

Výdaje:

Ubytování účastníků kurzu: 18.190,-Kč

Pronájem přívěsu pro účely kroužkování: 6.000,-Kč

Nákup sítí: 9.274,65,- Kč

Celkem výdaje: 33.464,65,- Kč

Hospodářský výsledek: + 25.037,22,- Kč

Jaroslav Vaněk, hospodář pobočky

POBOČKOVÝ PTÁK ROKU 2020: HUSICE NILSKÁ

Pobočkovým ptákem roku 2020 byla zvolena husice nilská, jediný u nás se vyskytující ptačí druh, který byl zařazen na evropský seznam invazních nepůvodních druhů. U tohoto druhu je v posledních letech patrný strmý nárůst početnosti v rámci celé České republiky. Cílem pobočkového ptáka roku bylo zjistit aktuální početnost v regionu. Členové se mohli zapojit buď zadáváním údajů o výskytu husic do databáze *birds.cz* nebo zasláním svých pozorování na pobočkový mail.

Těmito způsoby jsme za rok 2020 získali doposud 372 záznamů o výskytu husic nilských ve východních Čechách. Celkem bylo v roce 2020 prokázáno hnízdění na 13 lokalitách (Pardubický kraj 7 lokalit, Královéhradecký 6 lokalit). Výjimečné byly též počty v mimohnízdním období.

Na počátku roku zimovalo v okolí písniček Oplatil přes 80 jedinců, v září na stejném místě počty vystoupaly až na rekordních 105 jedinců.

Celkové výsledky pobočkového ptáka roku 2020 budou shrnuty v příštím čísle sborníku Panurus. Pokud máte ještě k dispozici jakékoliv nepublikované údaje o výskytu husic nilských, ať již z roku 2020, nebo předešlých let, prosíme o zaslání na mail vcpcso@centrum.cz nebo o zadání do databáze birds.cz. Zvláště cenné jsou veškeré údaje o hnízdění.

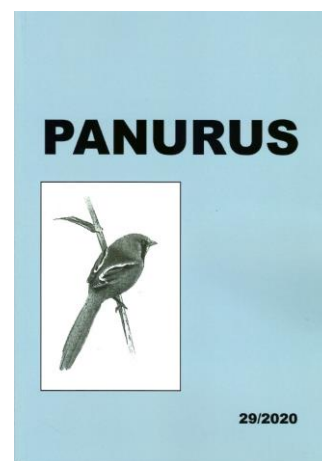
Jan Krejčík

PANURUS

Vyšel Panurus 29/2020

Východočeská pobočka České společnosti ornitologické a Východočeské muzeum v Pardubicích vydali s podporou Pardubického kraje 29. číslo ornitologického časopisu Panurus. Nové číslo má rozsah 136 stran textu formátu A5. Obsahuje 12 odborných příspěvků o výskytu a biologii ptáků převážně ve východočeském regionu. Konkrétně zde jsou mimo jiné představeny změny ve druhovém zastoupení a početnosti vybraných ptačích skupin v národní přírodní rezervaci Bohdanečský rybník v období 2010–2020, výsledky Výzkumného víkendového tábora Vodní nádrž Rozkoš 2019 nebo informace o prvním prokázaném hnízdění jeřába popelavého a luňáka červeného v okrese Svitavy. Velmi zajímavý je i příspěvek shrnující historii hnízdění bukače velkého na Mladoboleslavsku v letech 1984–2004. Díky plnobarevnému tisku mohly být otištěny i cenné dokumentární avifaunistické fotografie z regionu východních Čech.

Panurus dlouhodobě plní obecně prospěšnou roli recenzovaných přírodovědných periodik, a to i v době rychlejších a atraktivnějších (ale ne vždy dostatečně důvěryhodných) způsobů prezentace jako jsou internetové stránky. Čtenářská obec časopisu Panurus přesahuje hranice regionu. Vydávání časopisu Panurus je jedním z hlavních bodů činnosti Východočeské pobočky České společnosti ornitologické, která mj. také pořádá víkendové výzkumné tábory, ornitologické konference, ornitologické exkurze pro veřejnost a účastní se správních řízení.

Nový Panurus je možno elektronicky **objednat** na adrese pobočky **za 100,-**. V tomto případě připočtete **poštovní paušál 30,- Kč** a částku uhradíte na účet u Fio Banky, **2501022899/2010** a na e-mail vcpcso@centrum.cz nám sdělte, co jste si objednali, celkovou cenu objednávky a datum provedení platby. Po připsání platby na náš účet Vám časopis Panurus zašleme. Dále je možné Panurus po předchozí telefonické domluvě **osobně zakoupit ve Východočeském muzeu v Pardubicích**, Zámek Pardubice (kontakt: Libor

Praus, tel.: 605 522 692) a na „Správě“ Ptačího parku Josefovské louky v Josefově, Okružní ul. 36 (kontakt: Břeněk Michálek, tel.: 734 226 037).

Libor Praus

PANDEMIE COVID-19: RUŠENÍ HROMADNÝCH AKCÍ

Co dál s Víkendovými výzkumnými tábory (VVT)?

Řádění koronaviru odnesla v roce 2020 spousta akcí. Jednou z nich bylo tradiční VVT. Bohužel současná situace nám neumožňuje cokoliv plánovat ani letos. Nechceme ale, aby tato pobočková tradice skončila v pomyslném propadlišti dějin, proto už začínáme pracovat na **Víkendovém výzkumném táboře 2022**.

Ten by se měl uskutečnit na **Českořebovsku**, kam byl plánován již loni. Cíle přitom budou dvojí. Vedle průzkumu málo známých a potencionálně zajímavých lokalit se zaměříme také na výskyt **lejska malého** (*Ficedula parva*) v Přírodní rezervaci Psí kuchyně. Tak teď jen nabrat síly a příští rok jdeme do toho!

O konferenci, která nebyla

Loňský rok měl být ve znamení pobočkové konference. Vybrali jsme krásné místo v historickém hospitálu Kuks, sestavili velmi kvalitní program a sehnali štědré sponzory. Odvolat vše jen pár týdnů před začátkem, proto nebylo lehké, ale zpětně se to zdá jako správné rozhodnutí. Přesto je na místě děkovat.

Rád bych poděkoval všem profesionálním i amatérským ornitologům, kteří byli ochotni přednášet. Šlo o skutečně pestrou škálu odborníků od nás i ze zahraničí (Slovensko, Polsko, Bělorusko, Ukrajina). Zároveň děkujeme všem lidem a firmám, co nás byli ochotni v této těžké době finančně či materiálně podpořit. Šlo o Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR, Krajský úřad Pardubického kraje, Český svaz ochránců přírody, Českou společnost ornitologickou, optiku Swarowski, Probio, AgroCS, Dominant CZ, obec Kuks, FK Kuks, šipkaře Kuks, Lori Kafé Kuks a Tomáše Bělku. Osobně bych rád vyjádřil velký dík také lidem, spolupracujícím se mnou na přípravě. Takže Martine Fejfare, Světlano Vránová, Pavlína Gregorová, Michale Staňku, Libore Prausi, Jardo Vaňku, Tomáši Diviši a Břeňku Michálku díky!

Jakub Vrána

ZPRAVODAJ – interní periodikum *Východočeské pobočky České společnosti ornitologické při Východočeském muzeu v Pardubicích* (kontakt: Zámek č. 2, 530 02 Pardubice, internet: www.vcpcso.cz, e-mail: vcpcso@centrum.cz, účet: Fio banka, č. ú. 2501022899/2010). Redaktor: Libor Praus, titulní ilustrace kavka obecná *Corvus monedula* © Libor Praus; sýkořice vousatá *Panurus biarmicus* © Jana Kufová. Příspěvky zasílejte na e-mail redaktora: libor.praus@gmail.com, nebo na adresu Libor Praus, Východočeské muzeum v Pardubicích, Zámek 2, 530 02 Pardubice.

